

Burhanettin **Duran**

bduran@setav.org

SEÇİMLERE GİDERKEN TÜRKİYE'DE SİYASİ PARTİLER

CUMHUR İTTİFAKI
SÜREKLİLİK, YENİLENME
VE ÜST LİGE ÇIKMA
SÖYLEMİYLE YENİDEN
ERDOĞAN'IN SEÇİLMESİ
İÇİN GÜÇLÜ BİR TREND
OLUŞTURABİLİR.
ATATÜRK'TEN
MENDERES, DEMİREL,
ERBAKAN, TÜRKES,
ÖZAL VE ERDOĞAN'A
UZANAN CUMHURİYETİN
MODERNLEŞME
TECRÜBESİNE SAHİP ÇIKAN
BİR PERSPEKTİF SAYESİNDE
KAPSAYICI SÖYLEM
VE POLİTİKALARI ÖNE
ÇIKARABİLİR.

2023 seçimlerine sekiz aydan az bir süre kaldı. Gelen her seçimin çok kritik olduğunu söylediğimiz kaç seçim geçirdik, insan hatırlamakta zorlanıyor. Türkiye'nin kaderini seçimle gelen sivil siyasetçilerin belirleyebildiği son yıllarda bu "kritik" tanımlaması, gerçekten çok şey ifade ediyor.

2023 seçimleri, Cumhuriyetimizin yeni bir yüzyılına girmeye hazırladığımız döneme denk gelmekle kalmıyor; pandemi ve Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile uluslararası sistemde belirsizlik ve krizlerin arttığı hatta nükleer savaş ihtimalinin konuşulduğu bir küresel ortamda gerçekleşiyor olacak. Enerji ve gıda krizlerine eşlik eden enflasyon ve resesyon, dünya ekonomilerini dar bir boğaza doğru çekiyor.

AK Parti Seçim Maratonuna Hızlı Girdi

Bu konjonktürde Türkiye'deki istikrar ve güvenliği sürdürmek, küresel ölçekteki diplomatik etkinliği devam ettirmek, adil gelir dağılımı sağlamak ve böylece daha fazla refah ve daha fazla özgürlüğü halka temin etmek siyasetin gündemindeki öncelikler olarak öne çıkıyor.

Avrupa ve Rusya arasındaki Ukrayna kavgasının "kış geliyor" korkusunu tetiklediği bir dönemde Cumhurbaşkanı Erdoğan, yeni hamlelerle hem

Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'in davetiyle ŞİÖ Zirvesi'ne özel konuk olarak katılmak üzere Semerkant'a gelen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ebedi Şehir Kompleksi'ni ziyaret etti. Cumhurbaşkanı Erdoğan burada, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Tacikistan Cumhurbaşkanı İmam Ali Rahman, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Belarus Cumhurbaşkanı Aleksandr Lukaşenko, İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ile bir araya geldi. (Cumhurbaşkanlığı/AA, 15 Eylül 2022)

seçmen taleplerini karşılıyor hem de yirmi yıllık iktidarda olmanın yükünü hafifletiyor. Sosyal konut projesi ile seçmene yeni bir umut vermeyi başaran AK Parti, sekiz aylık seçim kampanyası maratonuna hızlı bir giriş yaptı.

Altılı Masada Yeni Polemikler ve Çekişmeler Başladı

Altılı masa bileşenleri ortak aday meselesi etrafında yeni polemik ve çekişmelerle uğraşırken Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın hiç aksatmadığı miting kıvamındaki açılışları, dış politika ve güvenlik alanındaki yüksek performansı göz dolduruyor. Vizyon belgesini ve seçim beyanamesini hazırlayan AK Parti, oylarının yükselişe geçmesinin havasıyla psikolojik üstünlüğü ele geçirmiş durumda. Bu kışın Avrupa'ya kıyasla daha makul şartlarda geçmesi halinde ekonomik sıkıntılar sebebiyle kararsızlara geçen AK Parti seçmeninin geri dönüşü hızlanabilir.

Cumhur İttifakı'nın sahaya inmesi, Erdoğan'ın hiç aksatmadığı miting kıvamındaki açılışları, dış politika ve güvenlik alanındaki yüksek performansı göz dolduruyor. Vizyon belgesini ve seçim beyanamesini hazırlayan AK Parti, oylarının yükselişe geçmesinin havasıyla psikolojik üstünlüğü ele geçirmiş durumda.

Dağınık ve parçalı muhalefetin güçlendirilmiş parlamenter sisteme dönüş fikrinin heyecan uyandırmadığı açık. Aday adayı borsasındaki hareketlilik ve CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu'nun HDP ile yakın durma siyaseti ve kendisinin adaylığını masaya dayatması, muhalefet cenahında ego tartışmalarından çok daha ötesine tekabül ediyor.

Türkiye'nin Yüzyılı

"2023 sonrası nasıl bir Türkiye?" sorusuna cevap vermek siyasi partilerin ve liderlerin en önemli arayışını temsil ediyor.

Cumhur İttifakı, süreklilik, yenilenme ve üst lige çıkma söylemleriyle yeniden Erdoğan'ın seçilmesi için güçlü bir trend oluşturabilir. Mustafa Kemal Atatürk'ten Menderes, Demirel, Erbakan, Türkeş, Özal ve Erdoğan'a uzanan Cumhuriyetin modernleşme tecrübesine sahip çıkan bir perspektif sayesinde kapsayıcı söylem ve politikaları öne çıkarabilir.

İktidarın kriz yönetimindeki uzun yıllara sari geniş tecrübesi seçim dönemindeki olası iç ve dış kaynaklı provokasyonlara karşı da bir güvence oluşturmaktadır. Böylece hem beka kaygılarına cevap veren siyasi irade ortaya koyulur hem de zaten uyguladığı eser ve hizmet siyasetini daha ileriye götüreceğinin umudunu verebilir.

Bu seçimlerde kaygıları gideren ve umudu veren parti ve siyasetçilerin fark oluşturacağını görüyoruz. Cumhurbaşkanı Erdoğan, ana mottosu "Türkiye'nin Yüzyılı" olan seçim vizyonunu 28 Ekim'de açıklamaya hazırlanıyor. Bu belgenin, kapsayıcı, umut vaat eden ve mevcut sorunları çözmenin yegane adresi olarak AK Parti ve lideri Erdoğan'ı göstermesi bekleniyor.

İcraatlarıyla ortada olan bir lider, Cumhuriyetimizi yeni bir yüzyıla taşıma iddiasını seslendirecek. Şanghay İşbirliği Örgütü'nün Semerkand Zirvesinde Putin

dahil liderlere kendisini dinleten, Rusya-Ukrayna Savaşı'nda arabuluculuk rolüyle tahıl koridoru ve esir takasını sağlayan Erdoğan Türkiye'yi, dünyanın giderek daha tekinsiz sularında yüzdürebilecek kaptan olarak öne çıkan tek siyasetçi.

Cumhur İttifakı'nın seçim kampanyaları dönemine hızlı girmesi bir avantaj olarak görülmeli. Muhalefetin aday meselesi ile çok vakit kaybettiği söylenebilir. Vizyon, program, vaatler ve adayın tanıtımı için az bir sürenin kalması dezavantaj hanesine yazılacaktır.

Bilinmezler Masası

Altılı masayı bir araya getirebilen CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu, helalleşme söylemine rağmen, partisinin geçmiş yükünü sağ seçmen nezdinde toparlayabilmiş değil. Dahası, HDP ve İYİ Parti'yi muhalefetin ortak aday ve politika tercihleri etrafında tutabilmek çok zorlu bir arayışı temsil ediyor.

Masanın bitmeyen aday tartışmaları bir yana, muhalefet partilerinin ortak Türkiye vizyonu oluşturmaları neredeyse imkansız bir uzlaşmaya varmalarını gerektiriyor. İYİ Parti ve HDP'nin çekişmeli "kilit parti" rolü, egoların ötesinde ideolojik karşıtlıkların tam ortasında yer alıyor.

Seçmen Şu Soruların Cevabını Arayacak

"Muhalefetin kazanması durumunda Türkiye'nin geleceğine hangi siyasi çizgi karar verecek?" sorusu, hayli yaman bir soru. Diğer bir tabirle, CHP ve HDP ağırlığı ile oluşacak siyasi birlikteliğin Türkiye'yi yeni yüzyılda taşıyacağı yeri milliyetçi seçmen kabullenebilir mi? Bu hayati soruyu sormadan, sadece Erdoğan karşıtlığı veya demokrasi söylemi ile bir araya gelmek mümkün mü?

Mersin'deki terör saldırısını PKK üstlenirken HDP'nin PKK terörünü kınayamadığını, hatta mevcut muğlak açıklamasının bile Kandil tarafından eleştirildiğini görmemek mümkün mü?

HDP'nin radikal taleplerinin belirleyici olacağı bir ortamda CHP'nin Türkiye'yi "yeniden inşası" nasıl bir çaba olur ve hangi tepkileri üretir?

Suriye'deki güvenli bölgelerden çekilmek ve YPG ile mücadeleyi bırakmak içeride ne gibi sonuçlar getirir?

FETÖ ve PKK'nın rahatlayacağı bir iklimde ne gibi yeni riskler oluşur?

CHP ve HDP ağırlıklı seküler bir siyasetin muhafazakarların hayat tarzına müdahalesini küçük sağ partilerin garanti etmesi mümkün mü?

Bu tür soruları çoğaltabiliriz ve seçmen önümüzdeki aylarda benzer sorulara cevaplar arayacak.

Erdoğan Karşıtlığı Dağınıklığa Tutkal Olur mu?

Kararsız seçmen de çok sayıdaki küçük partinin seçmeni de cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Türkiye'yi yönetebilen lider profiline yönelecek. Bu da Erdoğan'ın açık ara önde olduğu bir alan.

Ayrıca muhalefetin dağınıklığı aday meselesi ile sınırlı değil. Güçlendirilmiş parlamenter sistem ve Erdoğan karşıtlığı tutkalı gevşedikçe muhalefet cenahındaki ideolojik farklılıkların daha çok gün yüzüne çıkması kaçınılmaz.

Seçimlere giderken kimlik farklılıklarının ötekileştirilmesini beklemiyoruz. Aksine her parti ve aday ötekileştirmekten özellikle uzak duracak, kapsayıcı söylemler kullanacaktır. Ancak karşı tarafı ve adayı da kutuplaştırıcı olmak ile suçlamaktan geri kalınacağını sanmıyorum. Seçimlerde kaygı ile umuda aynı anda seslenebilen lider ipi göğüsleyecek vesselam. **K**

Muhalefetin kazanması halinde Türkiye'nin geleceğine hangi siyasi çizgi karar verecek sorusu, hayli yaman bir soru. Yani CHP ve HDP ağırlığı ile oluşacak siyasi birlikteliğin Türkiye'yi yeni yüzyılda taşıyacağı yeri milliyetçi seçmen kabullenebilir mi? Bu hayati soruyu sormadan sadece Erdoğan karşıtlığı söylemi ile bir araya gelmek mümkün mü?